

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติความเป็นมาเมืองไห่โข่ว (Haikou) มณฑลไห่หนาน

เมืองไห่โข่วเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางสมัยใหม่ของมณฑลไห่หนาน โดยมีบทบาททั้งในมิติการเมือง เศรษฐกิจ การขนส่ง การศึกษา และวัฒนธรรมของเกาะไห่หลำตลอดศตวรรษที่ผ่านมา เมืองเติบโตจากฐานะเมืองท่าชายฝั่งและพื้นที่ชุมนุมของชุมชนจีนโพ้นทะเล สู่การเป็นเกตเวย์เศรษฐกิจยุคใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยบริการ ท่องเที่ยว นวัตกรรม และอุตสาหกรรมสะอาด

ภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม

เมืองไห่โข่วตั้งอยู่ชายฝั่งเหนือของเกาะไห่หลำ ติดช่องแคบฉงโจวซึ่งกั้นเกาะออกจากมณฑลกวางตุ้ง ทำให้มีบทบาทเป็น “ด่านเหนือ” ของเกาะ สภาพภูมิอากาศเป็นเขตร้อนชื้นแบบมรสุม อุณหภูมิเฉลี่ยรายปีอุ่นสบาย ปริมาณฝนสูงในฤดูมรสุม ส่งผลให้มีพืชพรรณเขตร้อนเขียวชอุ่มตลอดปี ชายหาดแนวยาวและแนวต้นมะพร้าวเป็นเอกลักษณ์ด้านทัศนียภาพ เมืองพัฒนาพื้นที่สีเขียวสวนสาธารณะ และแนวกั้นชนทางนิเวศเพื่อรับมือฝนหนักและพายุหมุนเขตร้อนอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะภาคพื้นทวีปของไห่โข่วเป็นชายฝั่งราบสลับโคกเนินเตี้ย เหมาะต่อการพัฒนาเมืองขยายตัวแนวระนาบและโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ เมืองยังอยู่ใกล้แหล่งธรณีเด่นอย่างอุทยานธรณีโลกภูเขาไฟไห่โข่ว ซึ่งประกอบด้วยสนามลาวา ถ้ำน้ำแข็งลาวา และป่าร้อนชื้นพื้นตัว เป็นทรัพยากรธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการศึกษาธรณีวิทยา

โครงสร้างการปกครองและบทบาทเมืองหลวง

ไห่โข่วมีฐานะเป็นเมืองระดับนคร (prefecture-level city) ทำหน้าที่เป็นเมืองหลวงของมณฑลไห่หนาน หน่วยงานบริหารมณฑล สถาปนา และสถาบันยุติธรรมระดับมณฑลตั้งอยู่ที่นี้ ส่งผลให้เมืองเป็นศูนย์กลางนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรของทั้งเกาะ โครงสร้างการบริหารภายในแบ่งเป็นหลายเขตเมืองและพื้นที่กึ่งชนบท-ชานเมืองเพื่อรองรับฟังก์ชันแตกต่าง เช่น ศูนย์กลางธุรกิจ เขตเกษตรเขตร้อน เขตอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และชุมชนที่อยู่อาศัยใหม่

พัฒนาการประวัติศาสตร์

ยุคจารีต: เกาะไห่หลำเป็นสถานที่เนรเทศขุนนางและปัญญาชนบางยุค ทำให้องค์ความรู้จากส่วนกลางถูกถ่ายทอดลงสู่ท้องถิ่น เกิดสถาบันการเรียนรู้ ศาลระลีกบุคคลสำคัญ และระบบการศึกษาแบบจารีตที่ฝังรากลึกในเมือง

ยุคเมืองท่าและจีนโพ้นทะเล: ปลายราชวงศ์ชิงถึงสาธารณรัฐ เมืองเติบโตจากการค้าชายฝั่งและการกลับคืนของชาวจีนโพ้นทะเล โดยเฉพาะจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อรูปสถาปัตยกรรมพาณิชย์ “ฉีโหลว” ผสมผสานจีน ยุโรป เขตร้อน เป็นผังอาคารสองถึงสามชั้นพร้อมทางเดินหลบแดด ฝนด้านหน้า เกิดถนนเศรษฐกิจ เช่น ย่านเต๋อเจิ้งซา และกลุ่มอาคารสาธารณะ เช่น โรงพยาบาลจีน – ฝรั่งเศส ศาลการ และอาคารพาณิชย์ชั้นสูง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ความมั่งคั่งของเมืองท่า

ยุคหลังสงครามและปรับโครงสร้าง ช่วงกลางศตวรรษที่ 20 เมืองเผชิญความผันผวนทางการเมือง-เศรษฐกิจ แต่ยังรักษาสถานะท่าเรือสำคัญของเกาะ

ยุคเศรษฐกิจสมัยใหม่ เมื่อไห่หนานได้รับสถานะเป็นมณฑลและเขตเศรษฐกิจพิเศษ (ปลายทศวรรษ 1980) ไห่โข่วได้อานิสงส์โดยตรง เมืองพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนภาคบริการและการท่องเที่ยวเร่งตัว เกิดเขตพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง ความเชื่อมโยงโลจิสติกส์ทางอากาศ ทางเรือ และทางรางกับแผ่นดินใหญ่

เศรษฐกิจ โครงสร้างอุตสาหกรรม และการลงทุน

เศรษฐกิจไฮโซมีฐานหลากหลาย

บริการและการท่องเที่ยว: โรงแรม รีสอร์ท การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กีฬารีสอร์ท งานเทศกาลนานาชาติ และไมซ์ (ประชุม-สัมมนา-นิทรรศการ) เป็นเครื่องยนต์หลัก

เกษตรเขตร้อนและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง: การแปรรูปผลไม้เขตร้อน น้ามะพร้าว อาหารและเครื่องดื่มสุขภาพ รวมทั้งซัพพลายเชนบรรจุภัณฑ์

ชีวเวชภัณฑ์และสุขภาพ: แพลตฟอร์มวิจัย-ผลิตยาและผลิตภัณฑ์ชีวการแพทย์ที่ใช้ทรัพยากรเขตร้อน

ยานยนต์และพลังงานใหม่: การผลิตรถยนต์บางส่วนและชิ้นส่วน ตลอดจนโครงการพลังงานสะอาดเพื่อสอดคล้องนโยบายลดคาร์บอน

นวัตกรรมและดิจิทัล: เขตเทคโนโลยีชั้นสูง สตาร์ทอัพด้านเมืองอัจฉริยะ โลจิสติกส์ดิจิทัล ฟินเทค ท่องเที่ยวดิจิทัล

นโยบายเสริมสร้าง “เศรษฐกิจปลอดภัย / เขตทดลองการค้าเสรีของไห่หนาน” ช่วยยกระดับไหลเวียนสินค้า บริการ และบุคลากรทักษะสูง เมืองได้รับการวางบทบาทเป็นศูนย์บริการธุรกิจของเกาะ เชื่อมโยงตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียแปซิฟิก

โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และโลจิสติกส์

อากาศยาน: สนามบินนานาชาติ (ของไห่โซ่วและชานย่าในมณฑล) ทำหน้าที่เกตเวย์คนและสินค้า เชื่อมเมืองหลักในจีนและบางเส้นทางต่างประเทศ

ทางราง: ทางรถไฟเชื่อมวงแหวนรอบเกาะ และการเชื่อมต่อเรือข้ามฟากกับเครือข่ายทางรางแผ่นดินใหญ่ ทำให้การขนส่งผู้โดยสารและสินค้าไร้รอยต่อยิ่งขึ้น

ทางถนน: ทางด่วนรอบเกาะและคอร์ริดอร์หลัก เพิ่มความคล่องตัวการขนส่งระยะสั้น-กลาง

ทางน้ำ: ท่าเรือพาณิชย์และท่าเทียบเรือท่องเที่ยว รองรับคอนเทนเนอร์ การขนถ่ายสินค้า การเดินเรือท่องเที่ยว และเรือสำราญ

โครงสร้างพื้นฐานเมืองอัจฉริยะ: ระบบจัดการจราจรอัจฉริยะ เฝ้าระวังอุทกภัยและพายุ ระบบข้อมูลท่องเที่ยวแบบเรียลไทม์ และโครงข่ายไฟฟ้า-น้ำประปาที่ปรับตัวต่อฤดูกาลมรสุม

สังคม การศึกษา และสุขภาพ

ไห่โซ่วเป็นศูนย์กลางการศึกษาของเกาะ มีมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยด้านเกษตรเขตร้อน วิทยาศาสตร์ทางทะเล การท่องเที่ยว บริหารธุรกิจ และสุขภาพ สนับสนุนระบบนิเวศนวัตกรรมของเมือง โรงพยาบาลหลักของมณฑลกระจุกตัวในเมือง พร้อมทั้งสถาบันเฉพาะทางด้านเวชศาสตร์เขตร้อนและเวชศาสตร์ท่องเที่ยว ภาคสังคมมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยเฉพาะชนเผ่าหลีและเหมียวที่ยังรักษาภูมิปัญญา วัฒนธรรม และหัตถกรรม เครื่องแต่งกาย และดนตรีพื้นบ้าน การหลอมรวมกับชุมชนจีนโพ้นทะเลก่อรูป “เอกลักษณ์ไห่โซ่ว” ที่มีพลวัต

วัฒนธรรม อาหาร และเอกลักษณ์เมือง

สถาปัตยกรรมฉีโหลว: แก้วอาคารพาณิชย์มีซุ้มโค้งและทางเดินร่ม ซึ่งผสมอิทธิพลยุโรปกับจีนและเขตร้อน กลายเป็นภาพจำของเมืองเก่า

ย่านถนนประวัติศาสตร์: ถนนต่อเชิงเขาและย่านโบราณที่ได้รับการบูรณะเป็นถนนคนเดินเชิงอนุรักษ์ สร้างสมดุลระหว่างการใช้งานร่วมสมัยกับการคงคุณค่ามรดก

อาหารและผลผลิตเขตร้อน: ข้าวมันไก่ไหหลำ ผลไม้เมืองร้อน เครื่องดื่มมะพร้าว ขนมและอาหารทะเลกลายเป็นหัวใจเศรษฐกิจประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว

เทศกาลและอีเวนต์: ดนตรีร่วมสมัย ศิลปะแนวใหม่ กีฬาเรือใบ กีฬาชายหาด ไนต์มาร์เก็ต และงานโม้ซ์ เพิ่มความมีชีวิตชีวาใจกลางเมืองและริมทะเล

แหล่งท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์

ย่านเมืองเก่าไหหลำ ต่อเชิงเขา: เดินชมสถาปัตยกรรม ชิมอาหารท้องถิ่น เรียนรู้ประวัติเมืองท่าจีนไหหลำ

อุทยานธรณีโลกภูเขาไฟไหหลำ: เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ธรณีวิทยาลาวา และความหลากหลายชีวภาพเขตร้อน

สวนสาธารณะและริมน้ำ: เส้นทางวิ่ง ปั่นจักรยาน และพื้นที่กิจกรรมครอบครัวในระบบนิเวศชายฝั่ง

พิพิธภัณฑ์และศูนย์วัฒนธรรม: เล่าประวัติศาสตร์เกาะไหหลำ สังคมจีนไหหลำ และอัตลักษณ์ชาติพันธุ์

เมืองภาพยนตร์และครีเอทีฟ: ฉากจำลองยุคประวัติศาสตร์และสตูดิโอกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม สัมผัสความทรงจำเมืองยุค 1930–1940

นโยบายเมืองอัจฉริยะ ความยั่งยืน และการปรับตัวภูมิอากาศ

ไหหลำดำเนินนโยบายคาร์บอนต่ำและโครงสร้างสีเขียว ทั้งในระบบขนส่งสาธารณะไฟฟ้า การจัดการน้ำท่วมแบบธรรมชาติ (เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำเมืองและสวนชุ่มน้ำ) และมาตรการป้องกันชายฝั่งจากคลื่นพายุ เมืองพัฒนาแดชบอร์ดข้อมูลสาธารณะด้านท่องเที่ยวและสาธารณสุข เพื่อยกระดับประสบการณ์ผู้มาเยือนและประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากร

เมืองกับเครือข่ายภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก

ฐานะ “ประตูเหนือ” ของเกาะทำให้ไหหลำเชื่อมเครือข่ายห่วงโซ่มูลค่าในอ่าวเป๋ายู้และอ่าวกว่างตุง-ฮ่องกง-มาเก๊า เมืองใช้ประโยชน์จากนโยบายการค้าเสรีของไหหลำ ดึงดูดบริษัทบริการโลจิสติกส์ การค้าเสรีด้านค้าปลีกปลอดภาษี ธุรกิจโม้ซ์ และบริการสุขภาพเชิงท่องเที่ยว ความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ช่วยให้เมืองเป็นจุดเชื่อมจีนกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งทางอากาศและทางทะเล

ประเด็นท้าทายและโอกาส

ความเปราะบางต่อสภาพอากาศ: พายุหมุนเขตร้อน น้ำท่วมฉับพลัน และการกัดเซาะชายฝั่ง ต้องการการลงทุนต่อเนื่องด้านโครงสร้างพื้นฐานยืดหยุ่นสภาพภูมิอากาศ

สมดุลอนุรักษ์-พาณิชย์: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่าและชายฝั่งควบคู่การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศ

ยกระดับนวัตกรรม: ขยายบทบาทสถาบันอุดมศึกษาและวิจัยสู่อุตสาหกรรมชีวเศรษฐกิจ สุขภาพ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มผลิตภาพและงานคุณภาพสูง

การเชื่อมโยงตลาดโลก: ใช้ประโยชน์จากเขตการค้าเสรีไหหลำดึงดูดนักลงทุนคุณภาพสูง และสร้างแพลตฟอร์มบริการสากล